

Funktionslust

Bewegen om te bewegen, scheppen om te scheppen. Doen wat men hoort te doen en daar plezier en genoegen in vinden, ook wel 'funktionslust' genoemd. Deze Duitse term staat voor het uitvoeren van en plezier vinden in een handeling die op zichzelf staat, die op natuurlijke wijze bij de uitvoerder — mens of dier — hoort. Het is de creativiteit die meer in het (onder)zoeken zit dan in het vinden. De mens creëert en zal dat altijd blijven doen. Het zijn echter kunstenaars die hun leven aan dit scheppen wijden en er daardoor uitzonderlijk bedreven in zijn. In wat zij creëren zoeken ze naar nieuwe vormen, betekenissen en betekenisgevers. Het is de essentie van de kunstenaar, schepper, maker en homo ludens — de spelende mens. Net als spelen, is de actie van het creëren zelf het doel. De focus ligt niet op het product, wel op het proces. Kunstenaars vallen niet alleen op door hun variërende, vernieuwende en emotionerende beeldtalen, ze geven de wereld mee vorm. Zij zijn cruciale en toch vaak ondergewaardeerde bouwstenen van onze wereld. Idealiter is de kunstenaar onafhankelijk van economische of esthetische systemen en de heersende publieke opinie. 'Funktionslust' wordt dan bewust of onbewust de drijfveer. Zo werkt de kunstenaar voor zichzelf en beoogt die geen commerciële of andere doeleinden. Winst staat de vrije creatie immers in de weg en kan, hoewel dit erop kan volgen, niet de bestaansreden van een werk zijn. Ook al is het niet het hoofddoel, toch zal het werk de harten en geesten van mensen bereiken en beroeren. Misschien beïnvloeden ze zelfs hun gevoelens, gedachten en meningen. De raison d'être van een werk en de eerste impuls bij de toeschouwer moet de verbeelding zijn, en daarmee ook emotie. Wanneer deze geactiveerd worden, volgt de rest.

Funktionslust is een ode aan dit scheppen: *creare pro creando*, ofwel *l'art pour l'art*, de 19de-eeuwse Franse slogan die kunst promoot die omwille van zichzelf bestaat. Dit wil niet zeggen dat het werk zonder betekenis valt, integendeel. Enerzijds is het werk zelfreferentieel, anderzijds draagt het werk diep in zich (verborgen of openlijk zichtbaar) de verhalen die het dichtst bij hun maker staan. Dit wordt mogelijk dankzij de vrijheid die funktionslust biedt.

Deze tentoonstelling is een eerbetoon aan de kunstenaars zelf. In mijn praktijk streef ik ernaar kunstenaars in beeld te brengen die dicht bij de oermodus van het scheppen staan, de essentie van het kunstenaarschap. De kunstenaar maakt en speelt omwille van het scheppen zelf. De geselecteerde kunstenaars zijn daardoor oprecht en duurzaam. Ze doen wat ze doen omdat dit het juiste is voor hen om te doen.

Samuel Pennynck,
mei-juni 2025